

NIEUWS WIELENWERK GROEP

overdruk weekblad Actief

VRIJDAG 14 JUNI 1991

WEEKBLAD ACTIEF

Excursiegangers verkennen het excursiegebied.

Natuurexcursie Wielenwerkgroep**Per kano naar het Ottema Wiersma reservaat en de Sippenfennen**

HURDEGARYP - De Wielenwerkgroep bestaat 12,5 jaar. Ieder jaar organiseert de in december 1978 opgerichte club van natuurliefhebbers zes of zeven excursies. Op zaterdag 1 juni werd een kanotocht naar het Ottema Wiersma reservaat bij Hurdegaryp gemaakt. Tevens werd het daarnaast gelegen 'eiland' de Sippenfennen met een bezoek vereerd. In de twee prachtige natuurgebieden, die eigendom zijn van It Fryske Gea, werd een twintigtal excursiedeelnemers door Freek Nijland van de Wielenwerkgroep en door natuurgids Jacob Bijlsma wegwijs gemaakt. De start was bij kanoverhuur 'It Bûtenfjild' bij Broeksterwoude, op een koude, winderige eerste juni-dag, 's morgens om zes uur.

Sommige deelnemers hadden geen of zeer weinig kano-ervaring, zodat het aan boord gaan hier en daar enigszins beverig geschiedde. Maar grote problemen, bleven uit en in konvooi koersten de elf ranke scheepjes in westelijke richting.

Onderweg kwam Jacob Bijlsma woorden tekort om alles wat hij zag op de deelnemers over te brengen. De rijke natuur op en om Houtwielen en Valomstervaart bleek voor hem nauwelijks geheimen te kennen. Met een ongeremd enthousiasme

vertelde hij over fazanten, scholeksters, tureluurs, wulpen, grutto's, kieviten, karekieten, rietzangers en al die andere vogels die het gebied bewonen. Het zijn ongeveer vijftig verschillende soorten in totaal. Ook de aan de oevers passerende plantenwereld werd met een gedegen uitleg veel dichter bij de mensen gebracht. Zo kwamen de excursionisten te weten, dat de in berenburg en deventer koek verwerkte kalmoes een rietachtige waterplant met een geribbelde bladrand is, die in het voedselrijke water van de Valomstervaart uitstekend gedijt. Het is één van de plusminus 230 plantensoorten die het gebied rijk is.

WAARDE NATUURGEBIEDEN

Met de wind in de rug werd met het grootste gemak het eerste deel van het traject afgelegd. "Wij proberen om de mensen te laten inzien wat de

waarde van deze natuurgebieden is," aldus Bijlsma. Mensen die op eigen houtje de natuur intrukken en met allerlei vragen terugkwamen, vormden voor hem de aanleiding om geregeld als 'reisleader' een groep natuurliefhebbers van uitleg te voorzien. Zoals op deze, door de Wielenwerkgroep georganiseerde excursie. Bijlsma: "Het winterkoninkje is het lichtste broedvogeltje. Het heeft een gewicht van ongeveer 6 gram. Om een vergelijking te maken: de ring die ik aan mijn vinger heb, weegt 7,5 gram." Bijlsma wees tijdens de vaartocht op de contrasten tussen de aan de oevers voorbijglijdende cultuur- en natuurgebieden. Ook verschillen in hoogte tussen diverse percelen bleken vanaf het water veel beter waarneembaar dan vanaf het land. Kortom: Bijlsma bood de groep peddelaars een heel andere kijk op de natuur. "De weersomstandigheden werken nu niet helemaal mee," zei hij op bijna verontschuldigende toon. "Maar als de zon over het water schijnt, kun je, rustig voortpeddelend, uren in deze omgeving zoekbrengen."

VERENDE GROND

De eerste halteplaats was het Ottema Wiersma reservaat. Bij het watermolentje werden de kano's op de wal getrokken en vandaar werd een rondwandeling door het 50 hectare grote gebied gemaakt. Een gebied waar de natuur vrij haar gang lijkt te kunnen gaan. Toch blijkt die veronderstelling niet helemaal juist. Freek Nijland van de Wielenwerkgroep, die tijdens de wandelingen de excursieleiding op zich nam, gaf de volgende uitleg: "Wij wonen in een land waar in de loop der tijden alles in cultuur werd gebracht. Natuur hebben we helemaal niet meer. Ook dit is mensenwerk." Hoe woest en hoe ongerept de natuur in het Ottema Wiersma reservaat op het eerste gezicht ook mag overkomen, er komen inderdaad mensenhanden aan te pas die het gebied 'beheren'. Zo wordt op sommige plaatsen het gras gemaaid om bepaalde plantensoorten (waaronder de zegge) nieuwe levenskansen te geven. Verder werd in het vroeger door paarden begraasde gebied het waterpeil verhoogd, met als gevolg een veranderde plantengroei en vogelstand.

De rondgang door het reservaat bleek een vochtige aangelegenheid. Het advies om laarzen mee te nemen, was niet voor niets geweest. Oversompige, verende grond baande de groep zich een weg door het zeer afwisselende landschap. Nijland gaf uitleg over weegbree, valeriaan, gagel, elzen, berken en vele andere boom- en plantensoorten en kon het prettige nieuws melden dat de in de jaren zestig door bestrijdingsmiddelen (DDT) verjaagde buizerd enkele jaren geleden in het gebied terugkeerde.

SCHOTSE HOOGLANDERS

Na slechts enkele tientallen slagen peddellen kon voor de tweede keer worden aangelegd. In het 100 hectare grote gebied De Sippenfennen werd een wandeling gemaakt over de 'hoofdverkeersweg', een door mensen met machines aangelegd pad. Overigens komt het onderhoud van De Sippenfennen grotendeels voor rekening van een kleine kudde Schotse Hooglanders, die het gebied begraaft. Speciaal voor die dieren werd het pad aangelegd. Een wandeling tot bijna het einde van het pad loonde de moeite. Met op de achtergrond de bewoonde wereld

van Feanwâlden lagen de bruine herkauwers rustig van het leven te genieten. Tot op een vijftigtal meters werd de kudde genaderd. "Deze dieren doen alles in een ongelooflijk traag tempo," sprak Nijland zijn aandachtige publiek toe, waarop een onvermijdelijke aanvulling volgde: "Het zijn net ambtenaren."

De afstand werd met het oog op de rust bewaard. Niet met het oog op de veiligheid. Want van de kudde viel, ondanks de aanwezigheid van een stier, volgens de beide gidsen geen gevaar te duchten. Bijlsma: "Tenzij je een hond bij je hebt. Die zou het niet overleven."

Inmiddels was de wind nog flink aangewakkerd. De vaartocht terug, tegen de stroom in, werd daarom een ware krachtproef. Van een aangesloten peloton kon geen sprake meer zijn. Het mocht de pret echter niet drukken. Moedig zwoegend peddelden de kanovaarders richting Broeksterwoude.

Natuurgids Jacob Bijlsma, een typische 'buitenman' met een krachtig postuur, had tijdens de spannende terugtocht nog voldoende lucht over voor uitleg, maar hield zich gedeisd. "Ik zal maar ophouden met mijn verhalen over vogels en planten. Dat kunnen jullie er nu

niet meer bij hebben." Met kleine tussenpozen gleden de smalle vaartuigjes over de eindhstreep. Behoorlijk vermoeid, maar een prachtige ervaring rijker zetten de kanoërs in de loop van de morgen voet aan wal. Een gemêleerd gezelschap (man en vrouw, jong en oud) kon, voorzien van veel wetenswaardige informatie, huiswaarts keren. Een tevreden deelnemer: "Je fleane faak witwêr hinne, wylst je mar amper witte wat yn je eigen provinsje allegear te sjen is. Neffens my soe soks ek tige geskikt wêze foar skoalreiskes. Ik tink dat bern dit prachtich fine."

Eize de Boer.

Dagvlinderexcursie 27 juli 1991 en de provinciale distelverordening

De animo voor de dagvlinderexcursie overtrof de verwachtingen. Plm 45 belangstellenden, jong en oud, verzamelden zich in Gytsjerk om kennis te maken met het vlinderleven in de omgeving. Door het koude en natte voorjaar was er dit jaar een vertraging van enkele weken in het uitvliegen van de vlinders. Dat betekende, dat er niet zoveel soorten te zien waren. Dank zij het mooie weer in juli zagen we o.a. toch redelijke aantallen Zwartspriedikkopjes, Koevinkjes en Kleine vossen. Naast het Ottema-Wiersma reservaat en de biologische tuinderij van Leistra werd ook een bezoek gebracht aan de Vlinderberm Canterlân.

Met de gemeenten Tytsjerksteradiel en Leeuwarden heeft de Wielenwerkgroep beheersafspraken gemaakt, die voor een deel van de Vlinderberm neerkomen op één keer per jaar gefaseerd maaien. Tijdens de excursie werd uitgelegd, wat dit beheer betekent voor de plantengroei, de dagvlinders en andere beesten. Wie schetst onze verbazing en ontzetting, toen we begin augustus ontdekten, dat delen van de berm waren gemaaid door de dienst gemeentewerken van Tytsjerksteradiel. Aangezien alleen die delen waren gemaaid, waar akkerdistels stonden, was het niet moeilijk te raden, wat er was gebeurd. De distelverordening had zijn zegenrijke arbeid weer eens gedaan! Na de recente opschudding om "ongewenst" groen in Leeuwarden en de afkeuringen van sommigen van het veranderend bermbeheer, vond een boer uit de omgeving blijkbaar de tijd rijp de natuur in de Vlinderberm een halt toe te roepen en, zich gesteund wetend door een préhistorische distelverordening, de gemeente te vragen de vermaledijde "stikels" te maaien. Ondanks de beheersafspraken ging de gemeente Tytsjerksteradiel zo om, en zo ook de akkerdistels.

De Wielenwerkgroep is het niet eens met deze handelwijze en is van mening, dat de gemeente, bij een project als de Vlinderberm, zich aan de afspraken moet houden en niet moet toegeven aan achterhaalde ideeën. In de praktijk blijkt, en ook onderzoek heeft dat aangetoond, dat distels helemaal niet in modern agrarisch grasland aarden. Trouwens de ontwikkeling in vele gemeenten naar een meer natuurvriendelijk bermbeheer mag niet in de kiem gesmoord worden door de wensen van boeren. Bermen zijn natuurgebied voor iedereen.

De Wielenwerkgroep gaat hierover met Tytsjerksteradiel in gesprek.

Gemaaide distels in de Vlinderberm
foto Dick Goslinga

Dick Goslinga